

วิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาดำเนินการด้วยรูปแบบ

กระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน

ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

โดย

นางทรงพร วังซ้าย

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนน้ำริดวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ชื่องานวิจัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาด้วยการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อผู้วิจัย นางทรงพร วังชัย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาชีววิทยาด้วยการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวนกลุ่มเป้าหมาย 9 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ กระบวนการกลุ่มเรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต และแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนจำนวน 5 คน หรือร้อยละ 68.42 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วน อีก 4 คน หรือร้อยละ 31.57 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ และพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีการร่วมมือกันในกลุ่มเพื่อช่วยกันคิด วิเคราะห์ แสดงความเห็น และสรุปผล ในกิจกรรมต่างๆเป็นอย่างดี ซึ่งกระบวนการกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดอย่างมีระบบขึ้น

1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาด้วยการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ยังอยู่ในระดับที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ คือ มีระดับคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 70) เนื่องจากปัจจัยหลายประการที่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าจึงได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อบ่งชี้ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ แบบกระบวนการกลุ่มมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนเน้นฝึกปฏิบัติและใช้ ความคิดร่วมกันด้วยกระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ในด้านเนื้อหา และทักษะการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเห็นถึง ปัญหาและประโยชน์ในอนาคตทางการศึกษา จึงได้ทำวิจัยเรื่องนี้เพื่อ ประโยชน์สำหรับการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาชีววิทยาด้วยการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. สมมุติฐาน

การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าระดับคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
2. นักเรียนในกลุ่มที่ทำการวิจัยมีปฏิสัมพันธ์เพื่อช่วยกันทำงานกลุ่มในชั้นเรียนก่อให้เกิดทักษะการร่วมคิดและสรุปผล
3. นักเรียนมีความสนใจและมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น

5. ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 9 คน ตัวแปร ตัวแปรต้น คือ การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต เนื้อหาเรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระยะเวลา จำนวน 9 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

6. เอกสารประกอบการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต
3. แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต

7. นิยามศัพท์

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Achievement) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ หรือ ผลความสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอน วัดได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์ โดยวัดความสามารถดังต่อไปนี้

(1) ด้านความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถในการจดจำ และระลึกเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ออกมาได้ถูกต้องแม่นยำ

(2) ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอธิบาย บ่งบอกใจความสำคัญ โดยการแปลความ ตีความได้ สรุปใจความสำคัญเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ได้

(3) ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำ หลักการกฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้เรียนรู้อย่าง ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

(4) ด้านการวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อยที่เป็น องค์ประกอบสำคัญได้ เข้าใจความหมายแฝงและมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน

2. เทคนิคการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กลวิธีที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปตามลำดับต่อเนื่องกันให้ได้มา ซึ่งการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของนักเรียนและการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของกลุ่มมีดังนี้

(1) ผู้นำ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ กลุ่มให้สามารถทำงานจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ได้ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำหากกลุ่มใดมีผู้นำที่ดี กลุ่มนั้นก็ย่อมจะมีโอกาสประสบความสำเร็จ

(2) สมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยรู้ว่าตนควรทำ อะไรที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานเป็นทีมบรรลุผลสำเร็จ

(3) กระบวนการทำงาน คือ วิธีที่กลุ่มใช้ในการทำงาน ผลงานของกลุ่มจะออกมาดีมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีและขั้นตอนที่กลุ่มใช้ในการทำงานด้วย หากกลุ่มใช้วิธีการทำงานที่เหมาะสมกับลักษณะงาน ผลงานก็มักมีคุณภาพตามไปด้วย

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ แบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (สมวาท โพธิ์ภู : 2552) โดยสรุป แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเหมาะสมทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะการเรียนรู้ กลุ่มร่วมมือและให้ความร่วมมือในการเรียนดีขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ำแผนนี้ไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนกลุ่มการเรียนรู้ต่อไป
2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD (จิระนันท์ ไตรแสง : 2551) โดยสรุปแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ส่งผลให้นักเรียน สามารถพัฒนาทักษะด้วยการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเหมาะในการที่จะน ำไปใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นพื้นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย เทคนิค STAD (สุกัญญา พิทักษ์ : 2554) โดยสรุป นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มี ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนโดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดย ใช้ปัญหาเป็น ฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์และ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลแตกต่างกัน

9. วิธีการดำเนินการ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนน้ำริดวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 9 คน

2. เครื่องมือวิจัย

แผนการสอนและใบกิจกรรม การเรียนการสอน วิชาชีววิทยา เรื่องการเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มในชั้นเรียน ในวิชาชีววิทยาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์คะแนนและร้อยละของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ เทียบกับเกณฑ์ ที่ได้กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70

10. สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิตสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 70 เป็นจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 68.42

2. นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการร่วมมือกันในกลุ่มเพื่อช่วยกันคิด วิเคราะห์ แสดงความเห็น และ สรุปผลในกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี ซึ่งกระบวนการกลุ่มช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมีระบบขึ้น

3. จากการวิจัยพบว่า การดา เนินการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ในชั้นเรียนช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

11. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.57 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้ควรได้รับการพัฒนาด้วยเทคนิค อื่นๆต่อไปเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

2. ในระหว่างดำเนินการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรหาโอกาส สอดแทรกคุณธรรมและ จริยธรรม ในเรื่อง ความความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ตลอดจนสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ให้กับนักเรียนด้วย